

Patrañas. Nabo & Higo - Will Self

La crueltat saturnina amb què Will Self tracta les seves criatures podria convertir-lo en víctima d'una denúncia per maltractaments narratius. Pocs autors es delecten en la sordidesa amb una alegria tan poc dissimulada: al seu costat, el marquès de Sade és d'un candor preadolescent. Self domina els seus personatges, els odia i els menysprea de manera general i continuada. Però la crueltat no té cap valor si no va acompanyada del talent. I el que impressiona de *Patrañas. Nabo & Higo* és que la fascinació per l'horror va acompanyada per un domini impecable dels recursos narratius: les metàfores recorden el Flaubert obscè de la correspondència privada i la precisió genital no té res a envejar a les descripcions de Henry Miller.

Però els dos autors que vénen inevitablement a la memòria llegint les dues novel·les curtes que formen aquest llibre són Henry James i Franz Kafka. Del primer, Will Self pren la precisió omniscient, l'escorcoll sistemàtic a què sotmet la ment dels personatges. A la novel·la *Nabo*, a més, el narrador vincula una anomalia genital que patia Henry James amb el seu característic flux narratiu.

Si a la primera frase de *La metamorfosi* Gregor Samsa es desperta convertit en escarabat, a la primera frase d'*Higo* John Bull es desperta amb una vagina darrere del genoll. En les dues novel·les de Will Self la metamorfosi sexual, és a dir, la irrupció d'un fet inexplicable en un món d'efectes i causes perfectament travats serveix per posar de manifest l'absurditat que s'oculta entre bastidors. N'hi ha prou de gratar amb l'ungla per adonar-se'n; però Will Self no utilitza l'ungla, sinó tota mena d'objectes tallants, i no es conforma amb la carn viva, sinó que arriba fins al moll de l'ós -després d'estellar-lo amb tota la força de l'estil.

La crueltat del narrador es dirigeix contra tot el gènere humà. Els borrarxos, per exemple, són ridículs, però no pas més que els Alcohòlics Anònims, els cambriers o els venedors de begudes. Els redactors de la revista *Get Out!* són una colla d'indesitjables, i també els metges, les mestresses de casa, els nens, els vells, els indecisos i els segurs de si mateixos, els depravats i els rutinaris, els fidels i els adúlter, els que segueixen les modes i els que en queden al marge. *Higo* i *Nabo* són un model de destrucció omnipresent, més meritòria en la mesura en què -humor pot rimar amb horror- apel·la a la complicitat del lector en la destrucció. Però quan ha obtingut aquesta complicitat, aplica el sadisme narratiu al lector desprevingut.

La novel·la *Nabo* es presenta com una variant del subgènere de les històries de ferrocarril, en què un viatger narra algun fet més o menys autobiogràfic a un altre. Saki ha practicat amb virtuosisme aquest subgènere, i Patricia Highsmith l'ha dut a les últimes conseqüències -fins ara- a *Estranyys en un tren*. En aquestes històries, el lector tendeix a identificar-se amb el viatger que escolta passivament la història. A *Nabo*, Will Self diferencia clarament els dos nivells narratius: d'una banda, la història que explica el viatger en passat; de l'altra, el present del passatger-narrador en el vagó nocturn que

comparteix en solitari amb el passatger-oient. Al començament de *Nabo*, el segon nivell sembla superflu, però a mesura que avança el relat el viatger va prenent protagonisme, un protagonisme progressivament psicopatològic. Quan ha acabat d'explicar la història, el narrador es presenta com un personatge homicida i, amb el mateix aplom amb què una mantis religiosa devora el mascle després de la còpula, culmina el clímax amb la violació de l'oient/lector, sobtadament immobilitzat pel ganivet i per la verborrea neuròtica del narrador. La perversitat narrativa d'aquest llibre és de tal eficàcia que més d'un lector es veu obligat a abandonar-lo a la meitat, amb la vaga intenció, això sí, de reprendre la lectura un altre dia.

A la pel·lícula *La nit del caçador*, Robert Mitchum duia les falanges dels dits tatuades. Els dits d'una mà formaven la paraula *odi*, i els de l'altra, *amor*. Un personatge secundari de *Patrañas. Higo & Nabo* també du tatuada en una mà la paraula *odi*, però a l'altra, en canvi, hi du la paraula *indiferència*. Són els dos principals sentiments que mostra el narrador d'aquest llibre repulsiu i atractiu: inoblidable.